

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра лісівництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декаан географічного факультету

Ігор Іванович доц. Калинич І. В.
12 червня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність	Н4 Лісове господарство
Освітня програма	Лісове господарство
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» для здобувачів вищої освіти галузі знань – **Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина спеціальності Н4 Лісове господарство** освітньої програми **Лісове господарство**.

Розробники: Кічура В. П., к.с.-г.н., доц., доцент кафедри лісівництва ДВНЗ «УжНУ»

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *лісівництва*

протокол № 10 від «27» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри доц. Потіш Л. А.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

протокол № 11 від «27» серпня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

доц. Потіш Л. А.
(прізвище та ініціал)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	1	1
	Лекції:	
	34	8
	Практичні (семінарські):	
	40	10
Форма підсумкового контролю – екзамен	Самостійна робота:	
	76	132

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності» віднесена до циклу загальної підготовки в якості обов'язкової компоненти освітньої програми. Метою вивчення дисципліни є загальне ознайомлення з теоретичними основами та практикою ведення лісового господарства майбутніх бакалаврів, формування у них професійно спрямованого мислення в підходах до господарювання у лісах та при вивченні дисциплін професійної підготовки.

Основне завдання дисципліни полягає в забезпеченні майбутніх спеціалістів загальними професійними знаннями, котрі необхідні для роботи у сфері лісгосподарського виробництва та для вивчення дисциплін професійної підготовки (лісознавства, лісівництва, лісової таксації, лісових культур, лісовпорядкування тощо).

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Компетентності	Шифр
Загальні компетентності	
Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	ЗК-4
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	ЗК-6
Знання та розуміння предметної області та розуміння професії	ЗК-7
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	ЗК-9
Прагнення до збереження навколишнього середовища	ЗК-10
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	ЗК-12
Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності	ЗК-13
Фахові компетентності	
Здатність застосовувати знання й уміння лісівничої науки та практичний досвід ведення лісового господарства	ФК-1
Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях	ФК-12

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумов вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» в рамках освітньої програми немає, позаяк ця дисципліна є на самому початку навчального процесу. Базою для вивчення дисципліни умовно можна вважати хіба що, загальні знання біологічного спрямування отримані за час набуття середньої освіти. Водночас, знання від опанування дисципліни можуть слугувати кращому розумінню і глибшому засвоєнню дисциплін циклу професійної підготовки.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Лісове господарство», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Проводити літературний пошук українською й іноземними мовами та аналізувати отриману інформацію.	ПРН-3
Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності	ПРН-5
Застосовувати знання та розуміння елементів суміжних галузей (економіки, екології тощо), щоб розвинути розуміння міждисциплінарних зв'язків між спорідненими науками	ПРН-18

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Здійснювати пошук і користуватись літературними джерелами, основними законодавчо-нормативними документами з питань ведення лісового господарства	ПРН-3
Характеризувати й оцінювати лісовий фонд в цілому для адміністративної одиниці та в межах окремих об'єктів	ПРН-5
Застосовувати комплексне поєднання природоохоронної та лісогосподарської діяльності при оцінюванні господарювання в лісах	ПРН-18

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- Опитування (короткочасне) за пройденими темами навчального матеріалу;
- Спостереження за рівнем опанування навчального матеріалу під час лекцій та практичних;
- Поточне тестування за змістовими модулями;
- Іспит за результатами 1 і 2 змістових модулів.

Методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- усні відповіді;
- письмове тестування;
- звіти про виконання практичних робіт;
- реферати на задану тему;
- презентації результатів виконаних завдань;
- іспит.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне та письмове опитування, звіти з виконання практичних робіт, реферати, презентації.

Форма модульного контролю: тестові завдання, усне та письмове опитування, письмова модульна контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит (усно або тестування).

Розподіл максимальних балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	50	100
10	15	15	10		

T1, T2 ... – теми

Розподіл максимальних балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота		Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	50	100
30	20		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	10	35	10	35
Опитування (короткочасне) за пройденими темами	1	2	1	2
Письмове тестування при тематичному опитуванні	1	3	1	3
Презентація	1	5	1	5
Реферат	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	-	100	-	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

Загальна сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Для визначення рівня оволодіння здобувачами навчальним матеріалом та оцінювання їх академічних досягнень викладачі користуються узагальненими критеріями оцінювання:

90-100 балів A	здобувач вільно володіє навчально-практичним матеріалом, успішно розв'язує навчальні завдання
82-89 балів B	здобувач володіє навчально-практичним матеріалом у межах програми дисципліни, проте у виконанні навчальних завдань допускає неточності
74-81 балів C	здобувач володіє певним обсягом навчально-практичного матеріалу, здатний його реалізувати, проте допускає суттєві неточності
64-73 балів D 60-63 балів E	здобувач володіє навчально-практичним матеріалом на певному рівні або володіє частиною навчально-практичного матеріалу, уміє використовувати отримані знання й уміння, проте допускає окремі помилки
35-59 балів FX	здобувач володіє навчально-практичним матеріалом поверхнево й фрагментарно
0-34 балів F	здобувач не володіє навчально-практичним матеріалом

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Лісовий фонд та стратегічні й тактичні підходи до ведення лісового господарства в ньому

Тема 1. Загальні відомості про навчальну дисципліну та про лісове господарство

Лекція 1. Мета і завдання вивчення дисципліни та програмні результати навчання, що мають бути досягнуті

Лекція 2. Лісове господарство як галузь забезпечення екологічної стабільності та виробництва лісових ресурсів

Тема 2. Лісовий фонд і його характеристики та показники

Лекція 3. Лісовий фонд як об'єкт здійснення природоохоронної діяльності та організації лісогосподарського виробництва

Лекція 4. Основні характеристики і показники лісового фонду

Тема 3. Ресурсний і екологічний потенціали лісів

Лекція 5. Ресурсний та екологічний потенціали насаджень лісового фонду

Лекція 6. Основні підходи до нарощення та використання ресурсного й екологічного потенціалів насаджень лісового фонду

Тема 4. Стратегічні і тактичні підходи до господарювання в лісах

Лекція 7. Поняття про стратегію і тактику господарювання в лісовому фонді

Лекція 8. Принцип безперервного і невиснажливого лісокористування – основа забезпечення сталого розвитку в лісогосподарському виробництві

Лекція 9. Стратегічні й тактичні підходи при вирощуванні одновікових та різновікових деревостанів

Модуль 2. Організація та здійснення науково обґрунтованих заходів з ведення лісового господарства при вирощуванні лісових насаджень

Тема 5. Організація та здійснення лісогосподарських заходів при вирощуванні одновікових/умовно-одновікових деревостанів

Лекція 10. Перебіг лісогосподарського циклу під час вирощування одновікових/умовно-одновікових деревостанів

Лекція 11. Лісогосподарські заходи/роботи, що передують створенню одновікових/умовно-одновікових деревостанів

Лекція 12. Лісогосподарські заходи/роботи під час створення одновікових / умовно-одновікових деревостанів

Лекція 13. Лісогосподарські заходи/роботи під час формування одновікових/умовно-одновікових деревостанів і утримання їх в належному стані

Лекція 14. Заходи/роботи при заготівлі лісових деревинних ресурсів одновікових/умовно-одновікових деревостанів

Тема 6. Організація та здійснення лісогосподарських заходів при вирощуванні різновікових деревостанів

Лекція 15. Вирощування різновікових деревостанів

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Форма навчання: денна				Форма навчання: заочна			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		лекції	практичні	самостійна робота		лекції	практичні	самостійна робота
1-й семестр								
Модуль 1. Лісовий фонд та стратегічні й тактичні підходи до ведення лісового господарства в ньому								
Тема 1. Загальні відомості про навчальну дисципліну та про лісове господарство	18	4	4	10	23	1	2	20
Тема 2. Лісовий фонд і його характеристики та показники	22	4	8	10	21	1	-	20
Тема 3. Ресурсний і екологічний потенціали лісів	18	4	4	10	20	-	-	20
Тема 4. Стратегічні й тактичні підходи до господарювання в лісах	16	6	2	8	12	2	2	8
Модульна контрольна робота	2	-	2	-	-	-	-	-
Разом за модуль	76	18	20	38	76	4	4	68
Модуль 2. Організація та здійснення науково обґрунтованих заходів з ведення лісового господарства при вирощуванні лісових насаджень								
Тема 5. Організація та здійснення лісогосподарських заходів під час вирощування одновікових/умовно-одновікових деревостанів	44	12	12	20	40	2	2	36
Тема 6. Організація та здійснення лісогосподарських заходів під час вирощування різновікових деревостанів	28	4	6	18	34	2	4	28
Модульна контрольна робота	2	-	2	-	-	-	-	-
Разом за модуль	74	16	20	38	74	4	6	64
Разом за семестр	150	34	40	76	150	8	10	132

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Лісовий фонд, його основні характеристики та показники для обліку й використання	2	1
2	Лісові ресурси, їх облік та використання	2	-
3	Функціональний поділ лісів за екологічним і соціально-економічним значенням	2	1
4	Основні завдання державного регулювання та управління у сфері лісових відносин	2	-
5	Найголовніші стратегічні й тактичні підходи до господарювання в лісах	2	-
6	Нормативно-правові акти з ведення лісового господарства, котрі регулюють використання і відтворення лісів	2	-
7	Ресурсний та екологічний потенціал лісових екосистем. Основні характеристики та показники цих потенціалів	2	1
8	Безперервне й невиснажливе лісокористування – головний принцип із забезпечення сталого розвитку в лісогосподарському виробництві	2	-
9	Заходи/роботи, що виконуються в межах лісогосподарського циклу під час вирощування однолітніх деревостанів	2	2
10	Лісогосподарські заходи/роботи, що передують створенню однолітніх насаджень	2	-
11	Лісогосподарські заходи/роботи при створенні однолітніх насаджень	2	-
12	Лісогосподарські заходи/роботи при формуванні та утримання в належному стані однолітніх насаджень	2	2
13	Використання лісових ресурсів однолітніх насаджень (рубки головного користування)	2	-
14	Особливості формування різновікових насаджень	2	-
15	Схеми переформування однолітніх деревостанів у різновікові	2	1
16	Реконструктивні рубки, їх завдання та застосування	1	-
17	Лісовідновні рубки, їх завдання та застосування	1	-
18	Класифікація ландшафтів та її застосування в природоохоронній діяльності при веденні лісового господарства	1	-
19	Лісова типологія – наукова основа ведення лісового господарства	2	2
20	Комплексне проектування лісогосподарських заходів	1	-
21	Модульна контрольна робота	4	-
Разом		40	10

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Лісові ресурси і шляхи їх раціонального використання	5	5
2	Роль лісу в стабілізації навколишнього природного середовища	5	25
3	Правові основи користування лісами державної, комунальної та приватної власності	5	10
4	Моніторинг лісів і лісова сертифікація	4	16
5	Географія поширення лісів в Україні та Закарпатті	8	15
6	Поняття про природно-заповідний фонд і категорії його об'єктів	8	6
7	Загальна інформація про підприємства, організації та установи лісового господарства України	10	10
8	Загальна інформація про лісогосподарські підприємства Закарпатської області	10	10
9	Запровадження вимог сталого розвитку в лісогосподарське виробництво	11	15
10	Поняття про екологічну мережу та її природоохоронна роль	10	20
	Разом	76	132

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: ПК, ноутбук.

Програмне забезпечення: Ms Office (Word, Excel, Power Point).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Кічура В. П., Кічура А. В. Вступ до спеціальності : Курс лекцій. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2024. 132 с.
2. Кічура В. П., Кічура А. В. Виробнича практика з технології лісогосподарського виробництва: навч. посіб. 2-ге вид., допов. та переробл. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2022. 92 с.
3. Лісовий Кодекс України (остання редакція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>
4. Лісове господарство Закарпаття: Науково-популярне видання. Фотоальбом / за ред. Кічури В.П. – Ужгород: ПП Басараб М.М., 2007.- 96 с.

Допоміжна література

1. Кічура А. В. Курсове проектування з дисципліни «Регіональне лісівництво»: навч. посіб. / А. В. Кічура. – Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2016. – 104 с.
2. Фурдичко О.І., Бондаренко В.Д. Першопостаті українського лісівництва (нариси до лісової історії). – Львів: ВАТ «Бібльос», 2000. – 372 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Лісовий Кодекс України (остання редакція) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>

2. Правила поліпшення якісного складу лісів. Затв. Постановою Кабінету Міністрів від 12.05.07 р. № 724 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/724-2007-п>.
3. Про затвердження Правил рубок головного користування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-10>.
4. Електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» – <https://dspace.uzhnu.edu.ua/>
5. Сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» – <https://moodle.uzhnu.edu.ua>